

Raport
Zespołu Oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 13-14 stycznia 2011 r.
na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego
dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „psychologia”
na poziomie jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz (przewodniczący, członek PKA), prof. dr hab. Jerzy Brzeziński (ekspert PKA), prof. dr hab. Zbigniew Spendel (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Łukasz Janikowski (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Uchwałą Nr 1129/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 listopada 2004 r. wydano ocenę pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego. Zespół Oceniający składa serdeczne podziękowania władzom Uniwersytetu, Wydziału i Instytutu za wszechstronną pomoc w jego pracach.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uniwersytet Łódzki oprócz standardowych kierunków studiów podejmuje niszowe i innowacyjne dziedziny i dyscypliny nauki łącząc programy zaawansowanych nauk stosowanych z wymaganiami nowoczesnego rynku pracy. Decentralizacyjne zarządzanie, ekspansja kierunków studiów, form i struktur uniwersyteckich w regionie ma na widoku standardy jakościowe w edukacji wyższej w takim samym stopniu jak zabezpieczenie warunków rozwojowych uczelni. Dotyczy to także psychologii z zastosowaniem instytucjonalnie opracowanych i kontrolowanych schematów oraz instrumentów działania.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Skład Rady Wydziału jest niezgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu i Rady Wydziału jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie umowy o pracę i wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy. Ok. 2-tygodniowe opóźnienie (koniec października 2010 r.) w przekazaniu części sprawozdania w formie elektronicznej wynikało z problemów w funkcjonowaniu systemu prowadzonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych w art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązują się dziekan w porozumieniu z rektorem.

Regulamin studiów w uczelni został wprowadzony z poszanowaniem zasad określonych w art. 161 ust. 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Na podstawie analizy regulaminu stwierdzić można, że generalnie został on napisany w sposób poprawny, jednakże zastrzeżenia natury prawnej budzi § 25 ust. 4 lit. a) uprawniający radę wydziału do ograniczenia liczby dopuszczalnych wpisów studenta na powtarzanie semestru/roku.

Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów UŁ został wprowadzony w zgodzie z art. 186 ust. 1, a jego treść jest w pełni zgodna z przepisami prawa.

Wzór umowy w sprawie warunków odpłatności za studia niestacjonarne podpisywanej między studentem a Uczelnią nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów UŁ oraz wzór umowy regulującej warunki odpłatności za studia niestacjonarne są w pełni zgodne z przepisami prawa. Zastrzeżenia dotyczące § 25 ust. 4 lit. a) regulaminu studiów zostały przedstawione w załączniku nr 2 do raportu.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Organizacja Wydziału Nauk o Wychowaniu, częścią której jest Instytut Psychologii spełnia wymagania i zadania przewidziane formalną jego strukturą, merytorycznymi planami i programami naukowymi. Uważamy wszakże, iż pozycja IP(Instytutu Psychologii) na Wydziale mierzona stopniem wykorzystania jego potencjału i udziałem w konstrukcji warunków rozwojowych Wydziału jest mniejsza, niż jego możliwe do wykorzystania w tej sprawie zasoby.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	24779	2815	1002	0
Studia niestacjonarne	16324	2305	143	0
Razem	41103	5120	1145	0

Wnioski: Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 60% ogółu. Tendencja ta jest nieco mniej wyraźna w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to niespełna 55% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

- pedagogika – studia I i II stopnia, jednolite studia magisterskie (ocena pozytywna z 14 listopada 2004 r.),

- psychologia – jednolite studia magisterskie (ocena pozytywna z 25 listopada 2004 r.),
- pedagogika – studia I i II stopnia, jednolite studia magisterskie - wygaszane (ocena pozytywna z 23 września 2010 r.),

Wydział od 1995 roku posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w dziedzinie pedagogika. Ze względu na brak uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, nie prowadzi się studiów doktoranckich.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
Jednolite studia magisterskie	I	127	112	239
	II	117	91	208
	III	91	62	153
	IV	89	66	155
	V	132	137	269
Razem		556	468	1024

Wnioski: Dostrzegalne jest niesłabnące, a wręcz wzrastające zainteresowanie prowadzonymi w obu formach studiami na kierunku „psychologia”.

Wnioski : IP we współmiernych do zasobów proporcjach gwarantuje osiągnięcie celów dydaktycznych i naukowych. Niemniej, co wykazuje konkluzja cz.IV,p.4 i załącznik 5, pojawiają się niesprawności w przyporządkowaniu niektórych osób do ich poszczególnych zadań.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

- 1.1 . Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele

kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Psychologia jest kierunkiem studiów realizowanym jako **jednolite pięcioletnie studia magisterskie** i dlatego **nie odnoszą się do niej ustalenia tzw. *Procesu Bolońskiego*** mówiące o dwustopniowej organizacji studiów i wynikających z tego konsekwencji dla studentów. Dotyczy to wszystkich jednostek szkół wyższych w Polsce kształcących studentów psychologii, a nie tylko UŁ.

Studia psychologiczne (prowadzone przez Wydział Nauk o Wychowaniu UŁ) gwarantują osiąganie celów opisanych przez tzw. „deskryptory bolońskie”. Jeśli akceptuje się uniwersytecką zasadę jedności badania naukowego i kształcenia, co wykląda się z zasadą „iż nie można dobrze kształcić na poziomie uniwersyteckim, zwłaszcza na poziomie kształcenia magisterskiego, gdy nie jest się specjalistą (o określonych dokonaniach naukowych, udokumentowanych stosownymi publikacjami) w zakresie danej tematyki, zastrzeżenia budzą pewne odcienie odstępstwa, co dokumentujemy w cz.IV.pkt.4

Stwierdzamy tedy, że jednostka prowadząca kierunek studiów postępuje nie w pełni zgodnie z treścią tej zasady.

Uniwersytet kształcąc przyszłego profesjonalistę w dziedzinie psychologii wyposaża go w kompetencje podstawowe w zakresie wiedzy i umiejętności (jeśli chodzi o wiedzę – aktualna wiedza naukowa, która odpowiada standardom światowym w tym zakresie). Wyposaża go też w pewne „protoumiejomości” praktyczne, które mają mu ułatwić podjęcie zadań praktycznych oraz pogłębienie – poprzez kontynuowanie doskonalenia praktycznego (studia podyplomowe i kursy zawodowe) – szczegółowych kompetencji zawodowych.

Jeśli chodzi o to przygotowanie do „wejścia” w określoną rolę zawodową, to każda polska uczelnia oferuje taki profil specjalizacyjny (druga część studiów), który jest skorelowany z kompetencjami w sferze praktyki psychologicznej jej pracowników. Podobnie postępuje też Wydz. Nauk o Wychowaniu UŁ. **I co do profilu kształcenia specjalizacyjnego realizowanego przez tę uczelnię na kierunku psychologia nie zgłaszamy zastrzeżeń. Ta**

część kształcenia wypada znacząco lepiej od kształcenia w części podstawowej. **Oceniamy ją pozytywnie.** Warto w tym punkcie uwypuklić mocną stronę kształcenia na poziomie specjalizacyjnym w IP UŁ (a jest to też przekonanie wyrażone przez pracowników IP na ich spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA). Otóż zespół pracowników IP wyspecjalizował się w psychologicznej problematyce **doradztwa zawodowego**. Owa specjalizacja jest zauważalna w skali kraju. Wyróżniamy też przygotowanie merytoryczne zespołu do prowadzenia zajęć specjalizacyjnych z **psychologii rodziny**, **psychologii zdrowia**, oraz subspecjalizacyjnych **psychologicznej problematyki prokreacji**.

Ewentualne poszerzenie (zawsze mile widziane przez studentów) oferty w zakresie przygotowania praktycznego (bardziej jednak odpowiada termin: „protospecjalizacyjnego”) wiązałoby się jednak z zatrudnieniem psychologów, którzy mieliby, poświadczane określonymi certyfikatami świadectwa czy licencje w zakresie szczegółowych kompetencji praktycznych w danej specjalizacji zawodowej. Nie wydaje się jednak, aby to było w tej chwili najważniejsze. **Znacznie ważniejsze jest pozytywne i rychle rozwiązanie trafnego powierzenia zajęć z bloku podstawowego (ujętego w *Standardach...*, wg *Załącznika nr 87*) nauczycielom akademickim legitymujących się odpowiednio sprofilowanym dorobkiem naukowym.**

Struktura kwalifikacji (które kształtują studia w IP UŁ) jest zgodna z zakładaną sylwetką absolwenta. Ta zaś jest trafnie opracowana. Akceptujemy, jako dobrze zaprojektowany i dobrze (w odróżnieniu od bloku treści podstawowych i kierunkowych) prowadzony przez **kompetentny** zespół specjalistów blok treści specjalistycznych. Jak już wspominaliśmy jest to psychologia doradztwa zawodowego i organizacji oraz psychologia rodziny i psychologia zdrowia i kliniczna.

Absolwenci łódzkiej psychologii dobrze są przygotowani do kontynuowania (w trybie studiów podyplomowych i kursów doskonalenia zawodowego) **studiów specjalistycznych, po-magisterskich.** Uważamy, że kształcenie specjalizacyjne jest mocniejszą stroną studiów realizowanych na Uniwersytecie Łódzkim, aniżeli kształcenie na poziomie podstawowym.

1.2 . Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Do kierunku psychologia nie odnoszą się przepisy tzw. systemu bolońskiego, a więc nie można też mówić o zasadach rekrutacji na studia II stopnia. Jeśli zaś chodzi o zasady rekrutacji na jednolite studia magisterskie, to UŁ postępuje zgodnie ze stosownymi uregulowaniami prawnymi (decydują wyniki matury). Podstawą prawną rekrutacji kandydatów na studia psychologiczne na UŁ jest uchwała Senatu UŁ z 11 maja 2009 r. (por. pkt. 4.1. *Raportu*, s. 17). Jeżeli warto coś postulować, to , aby – wzorem sprzed lat – na studia magisterskie z psychologii (wszak przygotowują one absolwentów do wykonywania zawodu zaufania publicznego) kandydaci, poza wysokimi wynikami matury, przedstawiali jeszcze określone walory osobowe. Te zaś można próbować oceniać w trakcie rozmowy prowadzonej przez psychologów z kandydatami. Taka operacja uwzględniałaby dodatkowe wymagania selekcji kandydatów, gdy inne sporządzane są w świetle wystandardyzowanych procedur.

1.3 . Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami. Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Program studiów jest spójny z jego organizacją, ogarnia zakładane cele. Jego realizacja jest uporządkowana w praktyce dydaktycznej, doskonalona zajęciami laboratoryjnymi, praktykami zawodowymi studentów. Standardy są każdorazowo uwzględniane w poszczególnych sekwencjach kształcenia. Jego etapy powiązane są sekwencyjnie zapisanymi w planie studiów zadaniami i poziomem zaawansowania studiów. Pojawia się problem unowocześniania programów w świetle nowoczesnych badań psychologicznych. Uważamy, że tylko w części realizowanego programu uwzględnia się aplikacje zaawansowanych badań. Ta kwestia otwiera możliwość jego korekty. Słowem, program studiów zgodny jest ze standardami i zakładanymi efektami , ale w części jest w tyle za badaniami. Temu z pewnością można się krytycznie przyjrzeć w okresie konstruowania nowych programów studiów.

Zwracamy pozytywną uwagę na przygotowanie przez pracowników IP specjalnej oferty dydaktycznej (w j. angielskim) przygotowanej dla studentów przyjeżdżających do IP UŁ w ramach wymiany ERASMUS.

Studentom spoza Polski (dostępne także dla polskich studentów) oferuje się następujące wykłady monograficzne (prowadzone, w wymiarze 15 godz. i zakończone egzaminem, przez pracowników jednostki w j. angielskim).

- ☐ **Reproductive psychology**
- ☐ **Psychology of creativity**
- ☐ **Developmental social psychology**
- ☐ **Psychology across cultures – an introduction to cross-cultural psychology**

Studenci otrzymują 4 punkty ECTS.

Dostępne są także zajęcia przygotowane specjalnie dla studentów zagranicznych (w wymiarze 15 godzin, 3 punkty ECTS, zaliczenie z oceną):

- ☐ **Selected menaces to child development**
- ☐ **Organizational psychology**
- ☐ **Psychopathology and clinical psychology**

Podkreślić należy, iż jednostka deklaruje możliwość uruchomienia dodatkowych zajęć (innych, aniżeli wyżej wymienione) w j. angielskim. **To mocna strona jednostki.**

1.4 . Ocena systemu ECTS.

Wg Raportu (co potwierdzamy), liczba punktów ECTS, określona we wszystkich planach studiów dla całego cyklu kształcenia wynosi nie mniej niż 300. Zaliczenie tych samych przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest premiowane tą samą liczbą punktów ECTS. Za przygotowanie pracy magisterskiej student otrzymuje 20 pkt ECTS, za zaliczenie zajęć z zakresu wychowania fizycznego – 2 pkt ECTS, języka obcego – 5 pkt ECTS, a technologii informacyjnych – 2 pkt. ECTS. We wszystkich planach studiów ujednolicono liczbę punktów, którą student może uzyskać za zaliczenie określonej grupy przedmiotów (przedmioty kształcenia podstawowego, przedmioty kierunkowe itd.). Za zaliczenie przedmiotów, wskazanych w *Standardach...* w grupie treści podstawowych student uzyskuje 54 pkt ECTS (minimalna liczba punktów ECTS została określona na 36), a w grupie treści kierunkowych – 165 pkt (minimalnie 76), za przedmioty specjalnościowe – 74

pkt, za przedmioty ogólne – 9 pkt., co w sumie stanowi 309 pkt. Liczba punktów ECTS, przypisana do poszczególnych przedmiotów jest określona w planach studiów i programach nauczania i została zatwierdzona przez Radę Wydziału Nauk o Wychowaniu (15.11.2007 r.).
Nie zgłaszamy żadnych zastrzeżeń. Ocena jest pozytywna.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

Ocena kadry dydaktycznej przez studentów, chociaż ogólnie pozytywna, jest zróżnicowana. Studenci wskazują na to, że młoda kadra przeważnie prowadzi zajęcia w sposób ciekawszy niż starsi wykładowcy. Studenci podkreślają, że nie jest to reguła, jednak ich zdaniem da się zaobserwować taką prawidłowość. W opinii studentów starsi wykładowcy są kompetentni, ale często „nie chce im się”, podczas gdy młodzi wykładowcy wykazują się dużą inicjatywą i starają się w różnorodny sposób urozmaicić zajęcia. W opinii studentów wiedza przez nich przekazywana jest bardziej praktyczna i częściej poparta przykładami z życia. Wykładowcy zawsze podają zasady zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach i konsekwentnie je egzekwują. Studenci mają możliwość kontaktu z prowadzącymi na konsultacjach lub poprzez pocztę elektroniczną, ale niestety na studiach niestacjonarnych bywa tak, że wyznaczone terminy konsultacji kolidują z zajęciami.

Administracja uczelniana jest oceniana przez studentów dobrze. Studenci wskazywali na wysoką jakość obsługi administracyjnej w dziekanacie oraz bardzo dobry kontakt z władzami Instytutu.

Praktyki studenckie:

Na kierunku psychologia praktyki organizowane są w formie praktyk ciągłych. Studenci uważają, że odbywanie praktyk zawodowych w Instytucie Psychologii jest dobrze zorganizowane. W czasie spotkania z zespołem wizytującym studenci mówili, że Uczelnia skutecznie pomaga w ich realizacji, przy czym oferta praktyk na specjalności „psychologia doradztwa zawodowego i organizacji” jest bardzo bogata, ale na specjalnościach „psychologia zdrowia kliniczna” oraz „psychologia rodziny”, zdaniem studentów, powinna zostać rozwinięta.

Studenci dobrze oceniają kadrę dydaktyczną pracującą w Instytucie Psychologii, ale wskazują na to, że młodzi wykładowcy generalnie wykazują się większą inicjatywą i prowadzą ciekawiej zajęcia niż ci starsi. Studenci są zadowoleni z jakości obsługi administracyjnej. Kontakt z władzami Instytutu jest bardzo dobry. Organizację praktyk należy ocenić

pozytywnie, jednakże studenci postulują uatrakcyjnienie oferty praktyk na dwóch specjalnościach.

2. **Analiza i ocena efektów kształcenia.**

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Weryfikacja etapowa **wiedzy i umiejętności** studentów zdobywanych w ramach poszczególnych obszarów kształcenia: **podstawowego i kierunkowego** oraz w ramach kształcenia **specjalizacyjnego** przeprowadzana jest w formie **egzaminów** oraz „**zaliczeń z oceną**” (student zapoznając się z konkretnym sylabusem dowiaduje się także w jaki sposób będzie rozliczany z danego przedmiotu). Jest to czytelne i nie budzi żadnych wątpliwości.

Ostatnim, kończącym studia egzaminem jest egzamin magisterski. Jest on (por. Raport, s. 24) przeprowadzony w następujący sposób: „Egzamin dyplomowy studenci składają przed trzyosobową komisją złożoną z promotora, recenzenta i przewodniczącego, którym jest samodzielny pracownik naukowy. Na egzaminie zadawane są co najmniej trzy pytania. Pierwsze odnosi się do zagadnień właściwych dla dyscypliny (psychologii), drugie dla studiowanej przez studenta specjalności, trzecie do zagadnień podejmowanych w pracy. Z egzaminu sporządza się protokół, który podpisują członkowie i przewodniczący komisji. Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu magisterskiego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Zasady obliczania oceny zapisanej na dyplomie ukończenia studiów określa § 44 „Regulaminu studiów w UŁ”. .Zwracamy jednak uwagę, że dość często (nazbyt często) promotorem i recenzentem pracy magisterskiej jest adiunkt. Można się domyślać, iż tak jest wygodniej dla pracowników samodzielnych przy dużej liczbie studentów .Trzeba jednak liczbę studentów przymierzać do swoich możliwości kadrowych. **Zalecamy, aby recenzentem zawsze był pracownik samodzielny.**

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Skalę odsiewu studentów na poszczególnych latach studiów (rok akademicki: 2009/2010 – stan na dzień 31 grudnia 2010r.) przedstawiono w Tabeli , jak niżej (wg *Raportu*, s. 23):

Tabela .: Skala odsiewu w IP UŁ.

Poziomy i formy	Liczba	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	Razem
-----------------	--------	-------	--------	---------	--------	-------	-------

studiów	studentów						
Tryb stacjonarny	przyjętych	122	97	03	98	118	528
	skreślonych	15	4	5	6	5	35
Tryb niestacjonarny	przyjętych	130	82	76	92	104	484
	skreślonych	36	6	5	1	3	51

Do podstawowych przyczyn odsiewu studentów należy zaliczyć:

- ☐ rezygnację studentów z I roku studiów w związku z przyjęciem na inny kierunek studiów,
- ☐ niezaliczenie semestru/roku studiów z powodu podjęcia pracy, łącznie z zarobkowymi wyjazdami zagranicznymi,
- ☐ rezygnacja ze studiów z powodu złej sytuacji materialnej i braku możliwości wniesienia opłat za studia niestacjonarne,
- ☐ problemy zdrowotne studentów.

Dodajemy jeszcze jeden powód:

- ☐ przeniesienie się do uczelni, która – z jakichś powodów, np. oferowanego wachlarza zajęć – uznana jest przez studenta jako bardziej atrakcyjna.

Skala i przyczyny odsiewu wskazują na typowe zjawiska selekcji i stabilnego indeksu wielkości grup poszczególnych roczników studiów.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Na kierunku psychologia obowiązuje napisanie pracy magisterskiej, której opiekunem jest samodzielny pracownik naukowo-dydaktyczny (ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora). Rada Wydziału może uznać, w trybie uchwały, że stosowne kompetencje posiadają także adiunkci. I tak się dzieje w IP na Wydz. NoW. Co prawda, w *Raporcie* (s. 24) mowa o „doświadczonych doktorach”, którym Rada Wydziału powierza prowadzenie

seminarium magisterskiego, ale w praktyce kategoria: „doświadczony doktor”: jest rozciągliwa.

Sam sposób wyłaniania tematów prac magisterskich oraz prowadzenia egzaminów magisterskich akceptujemy bez zastrzeżeń.

Mniej się podoba procedura losowego sprawdzenia z zastosowaniem programu antyplagiatowego. **Kontroli antyplagiatowej powinny podlegać wszystkie prace magisterskie.** Rozumiemy wszakże, iż zachodzą tu ograniczenia technologiczne.

Nie do zaakceptowania jest powierzanie prowadzenia prac magisterskich z psychologii nie-psychologom (tu: psychiatrze), gdyż kształcenie (także metodologiczne) lekarzy wygląda i to – zasadniczo – odmiennie od kształcenia psychologów.

Co się tyczy syntetycznej oceny prac magisterskich dostrzegalne jest znaczne rozproszenie ich tematów po różnych polach badań. Ich spójność ze specjalnościami jest zaledwie widoczna. Ich oceny są przeszacowane w górę, bywa, że bez żadnego uzasadnienia. Prace, gdy brać pod uwagę przeciętne standardy ich przygotowania, realizacji, profesjonalnych efektów dowodzących kompetencji ich autorów sytuują się – jak zwykle są wyjątki – na poziomie średnim.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Uczelnia „wyposaża” absolwenta – zgodnie z tzw. *Systemem Bolońskim* – w wiedzę (naukową z psychologii – postuluje się, aby to była wiedza aktualna, wszak psychologia jako dyscyplina naukowa rozwija się; konsekwencją tego stwierdzenia jest permanentne doskonalenie sylabusów i ich aktualizowanie) oraz umiejętności zawodowe. Ta koniunkcja wiedzy i umiejętności wzbogacona o ukształtowaną, w trakcie całych studiów, a nie tylko na jednym przedmiocie: *etyka zawodowa*, wrażliwość absolwenta i jego podejście do rozwiązywania problemów zawodowych składa się na „coś”, co można nazwać jego „wianem”. **Naszym zdaniem, uczelnia dobrze przygotowuje (chodzi o poziom specjalizacyjny) absolwentów do podjęcia aktywności zawodowej.**

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość

oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Proces dydaktyczny realizowany jest za pomocą tradycyjnych metod (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria i seminaria), wspomaganych wykorzystaniem środków technicznych (komputery, projektory multimedialne, wizualizer, rzutniki pisma, kamery, aparaty fotograficzne, magnetofony). Regulamin studiów dopuszcza indywidualizację procesu kształcenia w dwóch formach: 1) studiowanie wg indywidualnego planu studiów i programu nauczania – dostępne dla studentów uzyskujących średnią ocen co najmniej 4,75; 2) studiowanie na zasadzie indywidualnej organizacji studiów, o co mogą się ubiegać m.in. studenci przewlekłe chorzy, niepełnosprawni lub opiekujący się osobami niepełnosprawnymi. W ramach zajęć odbywanych w formach innych niż wykłady stosowane są metody aktywizujące (m.in. przygotowywanie projektów, zajęcia warsztatowe, praca w grupach). Kształcenie na odległość nie jest realizowane. Pisemne prace semestralne lub roczne należą do rzadkości. Trudno dopatrzeć się istotnych innowacji dydaktycznych. Potrzeby studentów niepełnosprawnych zostały uwzględnione zarówno w ramach bazy dydaktycznej (m.in. tzw. pętla induktofoniczna w niektórych salach wykładowych; zob. też pkt. VI.1.g. niniejszego *Raportu*), jak i organizacyjnych (m.in. ww. indywidualna organizacja studiów, dostosowanie formy egzaminu).

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Sylabusy przedmiotów są dostępne zarówno w wersji „papierowej”, jak i na stronie internetowej Instytutu (www.psych.uni.lodz.pl). Sylabusy przedmiotów podstawowych i kierunkowych w zasadniczej mierze uwzględniają wymagania standardów kształcenia. Ich jakość jest jednak zróżnicowana. Wszystkie zostały wprowadzone przygotowane wg ujednoliconego schematu, większość z nich jest dość ogólnikowa, tym niemniej widoczne są wyraźne różnice w poziomie ich szczegółowości (por. m.in. *Psychologię organizacji i zarządzania*, *Procesy poznawcze*, *Diagnozę psychologiczną*, *Podstawy psychologii politycznej* lub *Pomoc psychologiczną jako element doradztwa zawodowego* z np. *Filozofią*, *Emocjami i motywacją*, *Podstawami psychiatrii społecznej*, *Teorią manipulacji*, *Socjologią* czy *Podstawami prawa* – te ostatnie są wręcz zdawkowe!). W szeregu

przypadków rzuca się w oczy nadmierne przeładowanie literaturą podstawową i uzupełniającą (zob. np. *Metodologia badań psychologicznych*, *Psychologia rodziny*, *Psychologia resocjalizacyjna*). Niektóre sylabusy, zwłaszcza w wersji internetowej, zawierają błędy i przekłamania (zob. np. *Wprowadzenie do psychologii – ćwiczenia*). Istotnym brakiem jest również to, iż w prawie wszystkich sylabusach brakuje informacji nt. szczegółowych kryteriów zaliczenia poszczególnych przedmiotów.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Realizacja praktyk oraz system kontroli ich przebiegu nie budzą zastrzeżeń, są zgodne ze „Standardami kształcenia dla kierunku studiów: Psychologia”. Procedury dotyczące odbywania praktyk przez studentów psychologii zostały precyzyjnie określone w przedłożonych dokumentach (Zarządzenie Nr 7 Rektora UŁ z dnia 29.10.2010 r., „Regulamin praktyk”, „Regulamin zwalniania z praktyk zawodowych ciągłych” i „Tryb postępowania przy zwalnianiu studentów z praktyk zawodowych ciągłych”) oraz szczegółowo opisane w *Raporcie samooceny*. Bezpośrednia kontrola wybranych elementów systemu realizacji praktyk nie wykazała nieprawidłowości lub odstępstw od zasad przedstawionych w ww. dokumentach. Losowo wybrane dzienniki praktyk są prawidłowo wypełnione, z instytucjami, w których studenci odbywali praktyki, zawarte zostały stosowne umowy, sprawozdania sporządzane są terminowo.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Plan studiów stacjonarnych (tabela opracowana samodzielnie na podstawie danych przedstawionych w załączniku nr 5a do *Raportu samooceny*) przedstawia się następująco:

STUDIA STACJONARNE																			
I				II				III				IV				V			
1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p
180	90	120	150	150	180	150	150	180	165	150	120	120	180	120	180	90	150	30	45
270		270		330		300		345		270		300		300		240		75	
540				630				615				600				315			
4		4		4		4		4		4		3		3		2		2	
egz.																			
razem		2700																	
wykłady		1290 48%																	
pozostałe		1410 52%																	
egzaminy		34																	

Jak widać, obciążenie studentów na poszczególnych latach jest stosunkowo równomierne przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki I i V roku. Umiejscowienie poszczególnych przedmiotów w planie studiów i ich sekwencja nie budzą większych zastrzeżeń. Niepokoi natomiast nieco duża proporcja wykładów w stosunku do bardziej aktywizujących form nauczania (proporcja ta byłaby jeszcze gorsza, gdyby odliczyć zajęcia z wychowania fizycznego). Ponadto z analizy tygodniowego rozkładu zajęć (przedstawionego w załączniku nr 5a do *Raportu samooceny*) wynika jego mała „przyjazność” dla studenta. Zdarza się bowiem często, iż zajęcia na danym roku odbywają się niemal codziennie od poniedziałku do piątku, a zazwyczaj są to pojedyncze ćwiczenia lub wykłady. Bardzo poważne zastrzeżenia budzi realizowanie wykładów z przedmiotów podstawowych i kierunkowych łącznie dla studentów obu trybów, które w związku z tym odbywają się w późnych godzinach popołudniowych lub wieczornych.

Analogicznie przedstawia się sytuacja w przypadku studiów niestacjonarnych. Ich plan (tabela opracowana samodzielnie na podstawie danych przedstawionych w załączniku nr 5a do *Raportu samooceny*) jest dość zbliżony:

STUDIA NIESTACJONARNE																			
I				II				III				IV				V			
1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p	w	p
180	60	120	120	150	165	150	120	180	150	150	90	120	180	120	180	90	150	30	45
240		240		315		270		330		240		300		300		240		75	
480				585				570				600				315			
4		4		4		4		4		4		3		3		2		2	
egz.																			
razem		2550																	
wykłady		1290 51%																	
pozostałe		1260 49%																	
egzaminy		34																	

Struktura tego planu w aspekcie umiejscowienia w nim poszczególnych przedmiotów – podobnie jak w przypadku studiów stacjonarnych – nie budzi zastrzeżeń, nawet uwzględniając nieznaczne zmniejszenie ogólnej liczby godzin dydaktycznych. Zbyt duży udział zajęć wykładowych staje się jednak jeszcze bardziej widoczny. Pozostałe uwagi – jak w przypadku studiów stacjonarnych.

3.5. Hospitowane zajęcia wskazały na uchybienia w doborze wykładowców, usterki w planach studiów. Należy dołożyć starań w trybie pilnym, by dobór

wykładowców był zgodny z ich kwalifikacjami. Szczegółowe dane w tej sprawie zawiera część 4. pkt 4

Wnioski: Koncepcja kształcenia jest przygotowana wedle standardów kształcenia, realizowana zaś z licznymi ograniczeniami efektywności. Pojawiają się niedoskonałości w procesie dydaktycznym głównie w planowaniu i realizacji zajęć przez poszczególnych wykładowców, także niedociągnięcia w konstrukcji sylabusów. Efekty kształcenia są pomniejszane w fazie wczesnych lat studiów i w ich organizacji. Tłumaczy to niesymetryczna proporcja form zajęć, przeprowadzanie zajęć równocześnie dla obu trybów studiów, bywa, niezgodne z kompetencjami wykładowców powierzanie im danych przedmiotów.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

Cele i zasady funkcjonowania Systemu Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Łódzkim określa Uchwała Senatu UŁ nr 221 podjęta na 19 roboczym posiedzeniu w dniu 21 czerwca 2010. Uchwała ta obowiązuje od 1 października 2010 r. Odnosi się jednak wrażenie, iż system ten jest wciąż na etapie projektowania i poza wprowadzeniem obowiązującego w całej uczelni wzoru internetowej ankiety oceniającej wykonywanie obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich (mocą Zarządzenia Rektora nr 5 z dnia 29 października 2010 w sprawie wprowadzenia wzoru ankiety oceniającej) nie zostały dotąd opracowane przejrzyste i efektywne procedury zapewniania jakości kształcenia.

Trudno jest więc mówić o „systemie” zapewniania jakości kształcenia na kierunku psychologia. Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie samooceny oraz dodatkowymi wyjaśnieniami uzyskanymi od Dyrektora Instytutu, nad jakością kształcenia na Wydziale ma czuwać Dziekan i Kolegium Dziekańskie. Władze WNoW wzięły więc na siebie odpowiedzialność za strukturę organizacyjną wewnętrznego systemu zapewniania jakości oraz stosowaną politykę i procedury (a raczej za brak takiej struktury i odpowiednich procedur). Dyrektor Instytutu

Psychologii jest odpowiedzialny jedynie za nadzór nad kształceniem na kierunku psychologia.

Wygląda na to, że zapewnianie jakości kształcenia ogranicza się do cyklicznie (po zakończeniu każdego semestru) przeprowadzanej ewaluacji wszystkich zajęć przez studentów poprzez internetową ankietę wykorzystującą system USOS, z czego jednak nic dalej nie wynika. Z wynikami ewaluacji wszystkich pracowników WNoW zapoznaje się Dziekan. Dyrektor Instytutu Psychologii otrzymuje informacje dotyczące pracowników tej jednostki, a każdy z pracowników Instytutu poznaje ocenę swojej pracy przez studentów (indywidualne dane są dostępne w systemie USOS). Zgodnie z informacją uzyskaną od Dyrektora Instytutu, w przypadku niskiej oceny przeprowadzonych zajęć kierownik jednostki wraz z pracownikiem analizują uwarunkowania tego stanu rzeczy i podejmują stosowne, możliwe do wprowadzenia, działania ukierunkowane na poprawę sytuacji (niestety nie udało się wydobyć żadnych bardziej konkretnych informacji na ten temat). Pracownicy WNoW, w tym Instytutu Psychologii, uczestniczą również w warsztatach doskonalących umiejętności dydaktyczne prowadzonych w ramach projektu *Edukacja – Regiony – Regionalizacja*. W opracowaniu znajduje się system udostępniania studentom Instytutu Psychologii wyników dokonanej przez nich ewaluacji (na chwilę obecną studenci nie otrzymują żadnych informacji zwrotnych o rezultatach ankiety).

- 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),**

Zgodnie z przedstawionymi przez Instytut informacjami, plany studiów i programy nauczania zostały zatwierdzone pod względem merytorycznym przez właściwych dla danej specjalności kierowników jednostek organizacyjnych i Radę Instytutu Psychologii, a następnie przyjęte uchwałą Rady WNoW na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2007 r. Program studiów obowiązuje od 1 października 2007 roku, czyli zaczął być realizowany na półtora miesiąca przed jego formalnym

zatwierdzeniem przez kompetentne gremium. Na temat badania jego adekwatności i efektywności (i ewentualnego modyfikowania) brak jest informacji. Jego struktura jest bowiem stała, natomiast modyfikacjom mogą ulegać programy kształcenia (sylabusy) – w zależności od przyrostu dorobku poszczególnych nauk. Treść sylabusów w ramach poszczególnych przedmiotów jest analizowana przez kierowników zakładów odpowiadających za prowadzenie tych przedmiotów, co pozwala na wprowadzanie zmian i korekt, koordynację treści uwzględnianych w wykładach i ćwiczeniach (gdy przedmiot obejmuje obie formy dydaktyczne) oraz pomiędzy pokrewnymi przedmiotami. W tym ostatnim przypadku koordynacja ta uwzględnia współpracę osób prowadzących pokrewne przedmioty oraz kierowników właściwych zakładów. Program zajęć w ramach oferowanych na kierunku specjalności jest koordynowany przez opiekunów specjalności, którymi są samodzielni pracownicy naukowci. W czasie przygotowywania obecnie realizowanego planu studiów koordynacja ta dotyczyła wyboru kursów oferowanych w formie zajęć obowiązkowych i zajęć opcjonalnych, a także form dydaktycznych (wykłady vs. ćwiczenia lub konwersatoria). Struktura wszystkich specjalności jest jednakowa; przyjęto ją decyzją Rady Instytutu Psychologii i przedstawiono Radzie WNoW. Opiekunowie specjalności są również odpowiedzialni za przygotowywanie egzaminu specjalizacyjnego i jego przeprowadzanie.

Trudno powstrzymać się tu od uwagi, iż kryteria akceptacji treści sylabusów nie są jednolite, gdyż np. poziom ich szczegółowości jest mocno zróżnicowany (o czym była już mowa w punkcie II.3.2. niniejszego *Raportu*). Ponadto w ofercie dydaktycznej pojawiają się treści pseudonaukowe, których upowszechnianie w ramach kształcenia uniwersyteckiego nie wydaje się pożądane (zob. np. przedmiot 2B4 – *Programowanie neurolingwistyczne*, niektóre treści programowe i pozycje w bibliografii w przypadku przedmiotu 2B11 – *Treningi relaksacyjno-koncentrujące*).

Zmiany w treściach kształcenia dyskutowane są na forum Rady Instytutu Psychologii, której członkami są również studenci. Opinie zwrotne od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji nie są systematycznie gromadzone, analizowane i wykorzystywane w ramach działalności Instytutu Psychologii, gdyż zajmuje się tym Studenckie Biuro Karier,

prowadzące również doradztwo zawodowe przy aktywnym udziale studentów psychologii ze specjalności „Psychologia doradztwa zawodowego i organizacji”.

Zasadne wydaje się postulowanie, aby Rada Instytutu Psychologii powołała stały zespół ds. dydaktycznych, którego zadaniem byłoby dokonywanie okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów, a także gromadzenia i wykorzystywania informacji nt opinii instytucji zewnętrznych.

3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

Wszystkie przedmioty składające się na plan studiów kończą się egzaminem lub zaliczeniem na ocenę (wg zasad określonych w „Regulaminie studiów w UŁ”). O szczegółowych warunkach uzyskania zaliczenia danego przedmiotu studenci informowani są przez pracowników na pierwszych zajęciach, do wiadomości podawana jest również forma egzaminu (jeśli jest on przewidziany planem studiów). Za poważne niedociągnięcie należy uznać wspomniany już (zob. pkt. II.3.2. niniejszego *Raportu*) brak takich informacji w sylabusach. Dominującymi formami weryfikacji wiedzy i oceny wyników kształcenia są pisemne kolokwia zaliczeniowe i egzaminy testowe, oprócz nich występują jeszcze m.in. pisemne prace zaliczeniowe, egzaminy wieloetapowe (egzamin ze specjalności – zob. pkt. III.1.2. niniejszego *Raportu*), prace o charakterze projektowym. Rada Instytutu Psychologii analizuje kwestie dotyczące egzaminów specjalizacyjnych oraz zajmuje się sytuacjami szczególnymi (np. wystąpieniem dużego odsetka ocen niedostatecznych z jakiegoś przedmiotu).

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

Zgodnie z informacją przedstawioną na s. 17 „*Raportu samooceny*” (pkt. 3.4.) „w przewidzianych Statutem okresach (po 5 latach w przypadku asystenta i 4 w przypadku adiunkta) dokonywana jest ocena efektów pracy”. Tym niemniej „Statut UŁ” (§ 113 ust. 1) orzeka, iż „oceny nauczyciela akademickiego dokonuje się nie rzadziej, niż raz na cztery lata”. Ta rozbieżność zdaje się wymagać wyjaśnienia. Hospitacji zajęć dokonują kierownicy zakładów, głównie w odniesieniu do nowo zatrudnionych pracowników. Informacje na temat ankiet

dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne oraz częstotliwości ankietyzacji zostały przedstawione powyżej (w pkt. III.1.1. niniejszego *Raportu*).

5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

Studenci psychologii mogą liczyć na wsparcie ze strony nauczycieli akademickich: na czas czterech pierwszych semestrów nauki wyznaczany jest opiekun roku, do którego mogą zgłaszać się studenci nie radzący sobie z problemami studiowania. W okresie późniejszym funkcje opiekuna przejmują promotorzy prac magisterskich. Dyrektor i zastępca dyrektora Instytutu Psychologii pełnią dyżury (łącznie 6 godzin w tygodniu), w czasie których studenci mogą przedstawić swoje uwagi i dezyderaty. Ankieta dla studentów dotycząca pracy administracji nie jest przeprowadzana.

6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

Stosowany jest system USOS, o czym była już mowa w pkt. III.1.1. niniejszego *Raportu*.

7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Informacje dotyczące oferty kształcenia na WNoW, stosowanych procedur w toku studiów, dyżurów pracowników, aktywności, w których mogą uczestniczyć studenci, bieżących wydarzeń, osiągnięć pracowników itp. zamieszczane są na internetowej stronie WNoW (www.wnow.uni.lodz.pl – bywa niedostępna!). Dane dotyczące Instytutu Psychologii (w tym materiały do zajęć dydaktycznych) zamieszczane są także na jego stronie internetowej (www.psych.uni.lodz.pl).

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu (...)

Ankietyzacja jest przeprowadzana w formie elektronicznej przy użyciu systemu USOS, w sposób zapewniający jej rzetelność i anonimowość. Udział w ankiecie jest dobrowolny, przez co niektóre zajęcia zostały ocenione przez bardzo małą frakcję studentów, skutkiem czego jej wyniki nie zawsze mogą być traktowane jako reprezentatywne. Należy poczynić starania na rzecz większego zaangażowania studentów w wypełnianie ankiet oceny wykładowców.

Wzór ankiety jest bardzo dobrze przygotowany, a wypełnione przez studentów ankiety są poddawane pogłębionej analizie. Po ankietyzacji przygotowywane są raporty zbiorcze pozwalające na dokładną ocenę każdego przedmiotu i nauczyciela akademickiego z osobna. Opracowania są przygotowywane w sposób profesjonalny. Opracowania te wykorzystywane są następnie do oceny okresowej nauczycieli akademickich, a wykładowcy są informowani o wynikach ankiet. Wyniki ankiety mają wpływ na prawo danego wykładowcy do prowadzenia zajęć oraz na decyzję o przedłużeniu umowy o pracę.

Niestety w opinii studentów wizytowanej jednostki ankiety mają znikome przełożenie na jakość procesu dydaktycznego. Wynika to z przeświadczenia studentów, że wynikami ankiet przejmują się tylko ci wykładowcy, którzy już obecnie są przez nich dobrze oceniani, podczas, gdy wykładowcy gorzej oceniani nie przywiązują do oceny studenckiej dużej wagi. Taki stan rzeczy może być powodem małego zaangażowania studentów w ocenę niektórych zajęć. Problemem jest również to, że studenci nie wiedzą dokładnie, co dzieje się z wypełnionymi przez nich ankietami, przez co mają wątpliwości co do sensowności całego procesu ewaluacji nauczycieli akademickich.

Oceny studenckie nie są podawane do wiadomości studentów, przez co nie mogą oni poznać ich wyników. Przekazywanie informacji zwrotnej dla studentów jest pożądane ze względu na większe zaangażowanie studentów oraz świadomość partnerskiego podejścia ze strony uczelni.

2.2.Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Uczestnicy spotkania w zasadzie nie podjęli tego wątku – pojmują ów system jako ankietę studencką oraz okresową ocenę efektów pracy, przeprowadzaną przez Wydziałową Komisję Oceniającą po 5 latach w przypadku asystenta lub 4 latach w przypadku adiunkta (por. uwaga w pkt. III.1.4. niniejszego *Raportu*). Podkreślali też znaczenie współpracy jako podstawy

zapewniania jakości kształcenia. Pojawiła się również opinia o nierealizowaniu – z perspektywy studentów – ich oczekiwań w zakresie praktycznego przygotowania do zawodu

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania (...)

Na Uniwersytecie Łódzkim działają 2 biura karier: Biuro Karier Zawodowych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Studenckie Biuro Karier „Profil” założone i prowadzone przez studentów Instytutu Psychologii.

W ofercie Biura Karier Zawodowych UŁ znajduje się bogaty pakiet szkoleń zawodowych i warsztatów realizowanych w ramach projektu „Akademia Kompetencji”. Biuro świadczy usługi z zakresu doradztwa zawodowego, przygotowania do wejścia na rynek pracy i podnoszenia kwalifikacji. Oferta biura jest skierowana nie tylko do absolwentów i studentów UŁ, ale również do lokalnej konkurencji (projekt „Postaw na rozwój” finansowany z EFS). Biuro świadczy również usługi z zakresu pośrednictwa pracy. Na stronie internetowej Biura znajduje się duża baza ofert pracy, praktyk i staży (kilkadziesiąt ofert). Studenci pozytywnie oceniają działalność biura.

Studenckie Biuro Karier „Profil” działające w Instytucie Psychologii, jest bardzo ciekawym projektem i zasługuje na uznanie nie tylko ze względu na świadczone usługi, ale również fakt, że jest realizowany przez studentów, którzy mogą dzięki niemu wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu doradztwa zawodowego uzyskaną w trakcie studiów. Część działań SBK „Profil” realizowana jest we współpracy z ZBK UŁ (np. szkolenia), ale w przeważającej części działają one niezależnie od siebie. Oferta SBK „Profil” z zakresu doradztwa zawodowego, warsztatów i szkoleń zasługuje na uznanie. Znacznie skromniejsza jest oferta z zakresu pośrednictwa pracy, niemniej jednak inicjatywę studencką należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

Wnioski :

Studenci mają poważne wątpliwości co do efektywności prowadzonego w Instytucie procesu ewaluacji nauczycieli akademickich. Powodem tego może być fakt, że studenci nie wiedzą, co dzieje się dalej z wypełnianymi przez nich ankietami. Według oceny studentów wynikami ankiet przejmują się prawie wyłącznie ci wykładowcy, o których studenci mają dobre zdanie, natomiast ci gorzej oceniani nie przywiązują dużej wagi do oceny studentów. Na pochwałę zasługują Biuro Karier Zawodowych UŁ, jak również stworzone przez studentów Instytutu Psychologii Studenckie Biuro Karier „Profil”.

Sprawa jakości kształcenia w IP jest w głębokim regresie. Po pierwsze, nie jest przedmiotem planowania z poziomu Instytutu. Po drugie, nie ma instytucjonalnych reguł jej kontroli, struktury, procedur (władze Wydziału i Instytutu ograniczają się do procedur formalnych). Po trzecie, ewaluacja nie przekłada się na działania praktyczne. Po czwarte, zdarza się, że treści kształcenia nie są kontrolowane wedle profesjonalnych zasad i dopuszczają ich pseudonaukowe wersje (programowanie neurolingwistyczne jest przykładem).

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki (stan na dzień 31 grudnia 2009 r.):

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	5	3 (1)	1 (1)	1	0
Doktor habilitowany	17	15 (4)	2 (0)	0	0
Doktor	94	63 (5)	30 (0)	1	0
Pozostali	54	24	26	1	3
Razem	170	105 (12)	59 (4)	3	3

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Wydziału Nauk o Wychowaniu w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 167 nauczycieli akademickich, w tym 5 profesorów tytularnych, 17 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 94 ze stopniem naukowym doktora oraz 51 magistrów. Dla 164 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (aż dla ponad 96 %) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon ogółu kadry Uczelni stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 55 %). Profesorowie stanowią tylko niespełna 3 %, doktorzy habilitowani - 10 %, a osoby z tytułem zawodowym magistra - aż prawie 32 %. Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Wydział Nauk o Wychowaniu jest jednostką wiążącą przyszłość przede wszystkim z własną kadrami naukowo-dydaktyczną i jej rozwojem.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	9 (5)	- (-)	- (-)
2006	3 (1)	1 (1)	- (-)
2007	2 (1)	1 (-)	- (-)
2008	4 (2)	3 (2)	1 (-)
2009	7 (4)	2 (2)	1 (1)
Razem	25 (13)	7 (5)	2 (1)

Wnioski: Dostrzegalny jest regularny, prężny rozwój naukowy kadry Wydziału Nauk o Wychowaniu. Wart odnotowania jest fakt, iż nieco ponad połowa uzyskanych przez pracowników WNoW stopni i tytułów naukowych jest udziałem osób związanych z ocenianym kierunkiem.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Do minimum kadrowego zgłoszono w grupie osób z tytułem naukowym lub ze stopniem doktora habilitowanego z zakresu osiem, z dziedziny związanej dwie osoby. W grupie adiunktów zgłoszono 9 osób, wszystkie z zakresu.

- merytorycznych, oraz
- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Jednostka spełnia kryteria ilościowe dotyczące budowania minimum kadrowego w zakresie pracowników samodzielnych

Jeśli zaś chodzi o pracowników pomocniczych, to można zaakceptować (z przedstawionej listy) tylko – 6 adiunktów. Dane szczegółowe w załączniku.

WNIOSEK: IP UŁ spełnia wymóg minimum kadrowego dla kierunku psychologia. Wedle kryteriów merytorycznych większość osób ma kompetencje określone dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym. Niektóre wszakże osoby spoza minimum ma je w stopniu większym niż osoby zaliczone do minimum

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

IP UŁ spełnia, przewidziane ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia, § 11, pkt 3) wartości wskaźnika liczby pracowników prowadzących zajęcia na kierunku psychologia i zaliczonych do jego minimum kadrowego do liczby studentów (nie mniejsza niż 1/180). Wg danych przedstawionych przez władze jednostki ta wartość wynosi:

(a) liczba studentów – 1024

(b) liczba pracowników zaliczonych do minimum przez jednostkę – 16

stosunek: (a)/(b) – 64

stosunek: (a)/(b') – 68

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

W zestawieniu zamieszczonym w Załączniku do niniejszego punktu wskazaliśmy – na podstawie oceny dorobku naukowego – nauczycieli akademickich, którzy zostali, wedle ich specjalności naukowych oraz publikacji naukowych i dydaktycznych, trafnie przypisani przez władze Instytutu Psychologii do prowadzenia zajęć dydaktycznych z obszaru: (a) treści podstawowych i (b) treści kierunkowych, objętych *Standardami kształcenia* na kierunku psychologia.

Ocena zgodności dorobku naukowego i specjalności dydaktycznej pracowników Instytutu Psychologii UŁ przypisanych do minimum kadrowego z profilem prowadzonych przez nich wykładów, które wchodzi w obszar treści podstawowych i kierunkowych ujętych w załączniku nr 87 do Rozporządzenia MniSzW:

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Filozofii z elementami logiki:

zajęcia zlecone na zewnątrz – akceptujemy

2. Biologicznych podstaw zachowań:

zajęcia zlecone na zewnątrz – akceptujemy

3. Wprowadzenia do psychologii i historii myśli psychologicznej:

- **Wprowadzenia do psychologii** – (specjalność: psychologia ogólna) – **nie akceptujemy**
- **Historii myśli psychologicznej** – (specjalność: psychologia rozwojowa) – **nie akceptujemy**

4. Metodologii badań psychologicznych i statystyki:

- ❑ **Metodologia badań psychologicznych** – (specjalność: psychologia ogólna) – **nie akceptujemy**
- ❑ **Metody statystyczne w psychologii** – akceptujemy
- ❑ 5. Etyki zawodu psychologa:

akceptujemy

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Procesów poznawczych:

akceptujemy

2. Emocji i motywacji:

– **nie akceptujemy**

3. Osobowości:

nie akceptujemy

4. Psychologii różnic indywidualnych:

akceptujemy

5. Psychologii społecznej:

– akceptujemy

6. Psychologii rozwoju człowieka w cyklu życia:

akceptujemy

7. Psychometrii:

– **nie akceptujemy**

8. Diagnozy psychologicznej:

– **nie akceptujemy**

9. Pomocy psychologicznej:

- akceptujemy

10. Psychopatologii:

– akceptujemy

Wprowadzenie do psychologii jest najważniejszym, pierwszym przedmiotem psychologicznym, z którym spotykają się studenci pierwszego roku. To według swoich związanych z wysłuchaniem tego wykładu odczuć będą budować swój prywatny obraz psychologii jako nauki. Nie akceptujemy ani wykładowcy, ani sylabusu do tego przedmiotu. Wykładowca, jak sam podaje w swoim CV interesuje się: „percepcją wzrokową”. Jego bardzo skromny dorobek naukowy obejmuje, poza jednym artykułem opublikowanym w *Przeglądzie Psychologicznym* (Lista „B” MNiSzW – 9 pkt.), wyłącznie prace pomieszczone w lokalnym czasopiśmie uniwersyteckim: *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Psychologica*. Uważamy, że ten wykład powinien poprowadzić samodzielny, doświadczony nauczyciel akademicki. Przeprowadzona hospitacja zajęć pokazała, że nie jest to osoba, mówiąc delikatnie, właściwa.

Naszym zdaniem ten wykład mogłyby poprowadzić inne osoby z kadry IP o zaawansowanych i sprawdzonych kompetencjach.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie odbyło się w dniu 13.01.2011 w s. 302 w godz. 13:00 – 14:05. Uczestniczyło w nim 30 nauczycieli akademickich. Po wprowadzeniu dokonanym przez Przewodniczącego zespołu oceniającego głos zabrało łącznie 11 osób (niektóre z nich parokrotnie). Początkowo wyrażano bardzo pochlebne opinie nt. studentów psychologii, ich zainteresowań i postaw, indywidualizacji ścieżek kształcenia, zapewnianiu im opieki w zakresie korzystania z pakietu programów statystycznych i internetowych baz danych oraz samozadowolenie z pracy Instytutu Psychologii, zwłaszcza w aspekcie działalności dydaktycznej i możliwości realizacji własnych karier. Potem pojawiły się głosy krytyczne dotyczące braku instytucjonalnego wsparcia pracowników naukowych przez „służby uniwersyteckie” w przypadku ubiegania się o granty i ich realizacji. Inne osoby stwierdziły, iż z takich właśnie względów uczestniczą lub uczestniczyły w realizacji grantów lub programów międzynarodowych afiliowanych poza macierzystą Uczelnią. Jeden z pracowników stwierdził natomiast, iż takowe instytucjonalne wsparcie jednak uzyskał. Największe kontrowersje wzbudziła jednakże kwestia badań podstawowych wymagających specjalistycznego sprzętu oraz występowania o tzw. „granty aparaturowe”. Najpierw pojawiła się opinia, wygłoszona przez pracownika z tytułem naukowym, iż w pełni wystarczające są badania typu „papier-ołówki”, nie zachodzi potrzeba

prowadzenia badań podstawowych z wykorzystaniem aparatury – „granty są niepotrzebne, a nawet szkodliwe, bo prowadzą do komercjalizacji nauki”. Polemizująca z nią osoba stwierdziła natomiast, iż w przypadku prowadzenia badań eksperymentalnych badaczowi w Instytucie Psychologii musi wystarczyć komputer bądź korzystanie ze specjalistycznych urządzeń w instytucjach zewnętrznych, bo „nauka to hobby, trzeba mieć bogatego męża i kupować specjalistyczne oprogramowanie prywatnie, gdyż uczelni na to nie stać”. W dyskusji zwrócono również uwagę na złą redystrybucję środków w obrębie WNoW, trudności w zatrudnieniu najwybitniejszych absolwentów w Instytucie Psychologii oraz „skandaliczną nazwę Wydziału”. Opinie na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w UŁ zostały przedstawione w pkt. 3.2.2. niniejszego *Raportu*.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym, są ponumerowane. Teczki zawierają wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Mianowania i umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Wnioski : Sprawy kadry są niesprawnie koordynowane w kilku przypadkach w zakresie zgodności kompetencji naukowej z zajęciami dydaktycznymi. Od strony formalnej wszystko się zgadza, od merytorycznej jednak wiele jest do poważnej korekty. Co się tyczy minimum, kryteria zaliczenia są spełnione, ale niektóre osoby spoza minimum bardziej je spełniają w świetle swego zaawansowania naukowego i sprawności dydaktycznej. Zob. załącznik 5

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Instytut Psychologii UŁ zlokalizowany jest na Wydziale Nauk o Wychowaniu, którego ocena parametryczna przeprowadzona przez MNiSzW wypadła na poziomie **kat. B (2)**. W swojej grupie jednorodnej (N4) zajął 30. miejsce. Zatem **w porównaniu z poprzednią oceną (kat. 3.) jego pozycja uległa poprawie.**

Wg przedłożonego przez dyrektora IP planu w najbliższych 2-3 latach można liczyć na przeprowadzenie kilku przewodów habilitacyjnych z zakresu psychologii

Problemem IP UŁ jest to, że **znaczna część adiunktów legitymuje się niezbyt, ilościowo rzecz ujmując, obfitym dorobkiem naukowym. Ten dorobek cechuje też „lokalność”.** Oto większość z nich publikuje rozdziały w lokalnie (też w wydawnictwach mało liczących się szkoł niepublicznych) wydawanych pracach zbiorowych. Do lokalnych (tytuł nie znajduje się na liści „B” MNiSzW) zaliczamy też: wydawane przez UŁ zeszyty: *Acta Universitatis Lodzensis – Folia Psychologica* (red. nauk. – prof. Bohdan Dudek). Lokalne zakotwiczenie dorobku (z przewagą rozdziałów w pracach zbiorowych) będzie stanowiło poważny problem dla tych adiunktów, którzy zechcą przystąpić do habilitacji. **Uważamy, że władze Wydziału Nauk o Wychowaniu i Instytutu Psychologii muszą zmienić politykę wydawniczą.** Pracownicy powinni być świadomi tego, że nie wystarczy publikować – cokolwiek i gdziekolwiek. Naszym zdaniem, polityka Wydziału ujęta w zdaniu: „formą wspierania działalności naukowej jest finansowanie przez Wydział publikacji wszystkich prac zwartych przygotowanych przez pracowników WNoW” nie jest współcześnie (przynajmniej

w psychologii) do zaakceptowania. Nie idzie bowiem o to, aby wydawać (często lokalnie) kolejne książki. Tych jest nadmiar w polskiej pedagogice (zwłaszcza) i psychologii. To, czego brakuje, to dobrych artykułów (przede wszystkim empirycznych) drukowanych w czasopismach z naukowej najwyższej półki. Zatem lepiej finansowo wspomóc dobre tłumaczenia na j. angielski czy adiestacje językowe takich tłumaczeń. **Zatem nie kolejne książki, a dobre artykuły lokowane w wysokopunktowanych czasopismach z listy „B” MNiSzW oraz z listy JCR.**

Trudno nam zaakceptować sposób prezentacji opublikowanego dorobku naukowego pracowników IŁ (na tle dorobku pracowników Wydz. NoW) – por. Tabela przedstawiona na s. 32 *Raportu*. Mamy dwie uwagi. Pierwsza odnosi się do enigmatycznego zapisu: „Publikacje w innych czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym”. Problem w tym, że nie wiemy jakie to czasopisma. Powinny to być wyłącznie czasopisma z listy „B” wykazu MNiSzW. Różne czasopisma spoza tej listy mogą być recenzowane, a nie występujące na niej. Druga zaś odnosi się do zapisu: „Publikacje w recenzowanych czasopismach o zasięgu lokalnym”. Tutaj powinny znaleźć się liczne artykuły pomieszczone w ewidentnie lokalnym (spoza listy „B” MNiSzW) tytule: *Acta Universitatis Lodzensis – Folia Psychologica*. Jednak w *Raporcie* podano, że jest ich... zero. Pracownicy z całego Wydziału nie opublikowali ani jednego artykułu w czasopismach lokalnych – por. odpowiedni wiersz cytowanej tabeli. Warto wiedzieć, w jakich to jeszcze czasopismach z listy JCR (tzw. lista filadelfijska), poza tytułem: *Przegląd Menopauzalny*, publikowali artykuły (było ich łącznie, w okresie sprawozdawczym, 10).

Kolejnym problemem jest **przechylenie zainteresowań pracowników (a co za tym idzie i ich publikacji) w stronę szeroko pojmowanych aplikacji**. IP nie ma problemów z realizacją programu na wyższych latach studiów (specjalizacyjnych). Pracowników specjalizujących się w zastosowaniach jest nawet zbyt dużo. Być może problemem jest tu (co sygnalizowali pracownicy w trakcie spotkania) **brak zaplecza badawczego (nowoczesnej aparatury – ta, która jest na wyposażeniu IP, to już raczej muzeum)**. W efekcie pracownicy nie mogą prowadzić nowoczesnych badań podstawowych. To, co mogą, to albo szukać wsparcia na zewnątrz, albo – co zdają się czynić – prowadzić badania terenowe w zakresie zastosowań. IP, aby przetrwać, aby nie dać się zredukować do placówki dydaktycznej musi (i tu niezbędne jest wsparcie finansowe władz wydziałowych – badania psychologiczne są droższe od badań pedagogicznych i formuła dzielenia „po równo” nie rozwiązuje tu problemu). **W psychologię – aby przetrwała na przyzwoitym poziomie**

naukowym – trzeba zainwestować. Nawiasem mówiąc psychologia i tak generuje znaczące środki finansowe (studia płatne!). Problem tylko w ich redystrybucji.

Nader skromnie przedstawia się udział pracowników IP w realizacji centralnych projektów badawczych. W ocenianym okresie, pozyskano środki finansowe z ministerialnego konkursu na projekty badawcze **tylko na 1** (słownie: jeden) projekt (co prawda autorzy *Raportu* wymienili jeszcze jeden, ale ten był zakończony w roku 2005). Pracownicy IP brali też udział – jako wykonawcy – w realizacji projektu 1 projektu UE: „Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe”. Ponadto pracownicy realizowali 16 projektów finansowanych ze środków własnych jednostki. Realizowane badania można powiązać z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi, ale dopiero na poziomie specjalizacji (po trzecim roku studiów). **O ile jednostka prowadzi badania naukowe o charakterze stosowanym, to brak w niej badań o charakterze podstawowym.** To jest złe rozłożenie akcentów.

I jeszcze jeden problem. Wydział NoW UŁ **nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora w dyscyplinie psychologia.** Wg aktualnego stanu tylko UŁ i USz, spośród uczelni publicznych, prowadzących, w pełnym cyklu, studia psychologiczne nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora z zakresu psychologii. To bardzo poważne osłabienie kondycji naukowej ocenianej jednostki – wszak to o uniwersytet chodzi Bez tego (i przy bardzo ograniczonym zatrudnianiu asystentów. Por. tab.s.24) najlepsi absolwenci będą uciekać z Łodzi. Stanie się tak, jak to powiedziała jedna pani adiunkt na spotkaniu z pracownikami, iż widuje swoich bardzo dobrych absolwentów w innych szkołach. Bez „dopływu” nowych, młodych i zdolnych psychologów i „odpływu” przeterminowanych, „z innego czasu” adiunktów, których zmusza się do pisania habilitacji (bez stosownego dorobku naukowego w tle) IP się nie będzie rozwijał. W dalszej – niestety (brak profesorów tytularnych) – perspektywie należy widzieć uprawnienia habilitacyjne dla Wydz. NoW. i powołanie własnego studium doktoranckiego. Jest to nie tylko powód do zmartwienia dla władz IP, ale też dla władz Wydz. NoW (a zapewne i rektorskich – wszak wydział bez pełnych uprawnień, to wydział niepełny). Naszym zdaniem, **Wydział Nauk o Wychowaniu mógłby o takie uprawnienia wystąpić** – zwłaszcza, że ostatnio z powodzeniem została przeprowadzona jedna habilitacja z psychologii (13 stycznia 2011 r.).

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych).

W Instytucie Psychologii działają Studenckie Koło Naukowe „Integra”, Studenckie Biuro Karier „Profil” oraz oddział Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii (PSSiAP), które współpracują ze sobą przy realizacji swoich przedsięwzięć. Wymienione organizacje podejmują szereg ciekawych inicjatyw i projektów o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim, w tym m.in. corocznie organizują konferencje naukowe, w których uczestniczą goście z różnych ośrodków akademickich z całej Polski oraz znani praktycy. Studenci działający w kole naukowym „Integra” zrealizowali ostatnio projekt badawczy „Wybrane zasoby osobiste, sposoby radzenia sobie ze stresem, poziom lęku i gniewu a postępowanie leczenia osób uzależnionych od narkotyków”, prowadząc badania w ośrodkach MONAR w całej Polsce. Uzyskane dane są w trakcie opracowywania. Organizowane są również liczne warsztaty tematyczne, w których udział biorą firmy i organizacje zewnętrzne. Działania SKN „Integra” oraz PSSiAP są skierowane nie tylko do środowiska uniwersyteckiego, ale również do otoczenia, czego przykładem jest współpraca z lokalnymi szkołami podstawowymi i liceami ogólnokształcącymi. Problemem dla wymienionych organizacji jest finansowanie – w trakcie spotkania z zespołem wizytującym obecni ma nim studenci skarżyli się na brak wsparcia finansowego ze strony Uczelni.

Studencki ruch naukowy należy ocenić pozytywnie – studenci i opiekujący się nimi pracownicy dydaktyczni przejawiają dużą inicjatywę i realizują wiele ciekawych projektów. Poważnym problemem jest brak wsparcia finansowego ze strony Uczelni dla tych inicjatyw.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Wymiana w ramach programu Erasmus- co ważne obustronna –dowodzi sprawności organizacyjnej Instytutu i nowoczesności oferty dla studentów przyjeżdżających. Koreluje z tym aktywność wykładowców, choć na skromniejszym poziomie. Wypada ufać w pomnożenie tego typu inicjatyw.

Wnioski: Zaangażowanie w programy rozwojowe Instytutu jest świadectwem wysokiego potencjału, zaś jego relacje międzynarodowe charakteryzują pola do większego zagospodarowania. Wysoka korelacja realizowanych projektów rozwojowych z zadaniami profesjonalnego kształcenia wskazuje na spełnianie warunków tworzenia solidnego środowiska nauki, którego konsekwencją jest zdolność do większego udziału i aktywności w międzynarodowych powiązaniach Instytutu.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Szczegółowe dane dotyczące ilościowego opisu bazy dydaktycznej zostały przedstawione w „*Raporcie samooceny*” (pkt. 5, s. 24-25). Ich analiza w połączeniu z rezultatami wizji lokalnej oraz dodatkowymi informacjami uzyskanymi od Dyrektora Instytutu Psychologii prowadzi do następujących konstatacji:

a) nawet z pobieżnej analizy powierzchni pomieszczeń wynika, iż ma miejsce rażąca dysproporcja pomiędzy dostępem do sal dydaktycznych i innych pomieszczeń przez pracowników i studentów Instytutu Psychologii oraz pracowników i studentów związanych z kierunkiem pedagogika (w przypadku pomieszczeń dydaktycznych proporcja wynosi 2:1 na korzyść pedagogów, w przypadku pomieszczeń pracowniczych i innych – 4:1 na korzyść pedagogów). Pracowników związanych z kierunkiem pedagogika jest przy tym niespełna 3 razy więcej niż psychologów. Ponadto katedry/zakłady/pracownie związane z kierunkiem pedagogika obsługuje 9 sekretarek, a Instytut Psychologii tylko 2;

b) analogicznie ma się rzecz w odniesieniu do wyposażenia w sprzęt techniczny (tj. komputery, projektory multimedialne, sprzęt audio-video i in.). Nowy sprzęt zainstalowany został przede wszystkim w budynku przy ul. Pomorskiej, gdzie studenci psychologii poza wykładami do wyboru dla I roku nie mają zajęć;

c) pracownia komputerowa Instytutu Psychologii jest przeciętnie wyposażona (20 zestawów), natomiast tzw. laboratorium psychologiczne jest kompletnie przestarzałe (stanowi w istocie niewykorzystywane na co dzień muzeum psychotechniki z połowy ub.

stulecia – zob. Załącznik dodatkowy nr IVa) i w związku z tym praktycznie nie może spełniać roli naukowo-badawczej i dydaktycznej. Zauważyć trzeba jednak podjęcie działań zmierzających do poprawy istniejącej sytuacji, np. oddanie do użytku sali wyposażonej w „lustro weneckie” i planowane zainstalowanie w niej nagłośnienia i sprzętu umożliwiającego rejestrację audio i video;

d) pracownicy i studenci mają bezproblemowy dostęp do Internetu na terenie WNoW i Instytutu Psychologii, a także mają możliwość korzystania z baz danych (m.in. *PsychInfo*, *PsychArticles*, *SAGE JOURNALS Online*, *ScienceDirect-ELSEVIER*) oraz pakietu programów statystycznych (SPSS), i to zarówno w pracowniach komputerowych i innych pomieszczeniach na terenie Instytutu Psychologii oraz WNoW (w obu budynkach działa szerokopasmowy Internet bezprzewodowy), jak i na komputerach domowych (legalne korzystanie z baz danych i programów statystycznych zapewniają aktualne licencje oraz „Zasady przyznawania dostępu do serwisu EBSCO z komputerów domowych” zamieszczone na stronie internetowej Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego: <http://www.lib.uni.lodz.pl/library/bazydanych/zasadydostdoserweifel.html>);

e) zasoby biblioteczne oraz dostęp do internetowych baz danych spełniają standardy przyjęte dla kierunku psychologia, poważne wątpliwości budzi natomiast decyzja o włączeniu od lutego 2010 r. biblioteki Instytutu Psychologii do biblioteki WNoW i niezachowaniu w siedzibie Instytutu Psychologii przynajmniej księgozbioru podręcznego, gdyż oba budynki są oddalone od siebie o ok. 1 km, co znacząco utrudnia korzystanie z literatury naukowej przez pracowników i studentów w trakcie zajęć dydaktycznych lub przerw między nimi;

f) wyposażenie w testy psychologiczne jest wystarczające, zasady korzystania z tzw. testoteki nie budzą zastrzeżeń (zob. Załącznik dodatkowy nr IVb);

g) w aspekcie dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych można zauważyć, iż w budynkach WNoW ograniczono – na tyle, na ile jest możliwe – bariery architektoniczne: w budynku głównym WNoW przy ul. Pomorskiej przy schodach zamontowany jest podnośnik dla wózków inwalidzkich, w budynku przy ul. Smugowej (gdzie odbywa się większość zajęć na kierunku psychologia) jedno wejście pozbawione jest barier architektonicznych. W budynku głównym jest winda głośnomówiąca wyposażona w brajlowskie oznaczenia, natomiast w budynku przy ul. Smugowej w ogóle nie ma windy, co w obliczu 18 studentów niepełnosprawnych na kierunku psychologia oraz faktu, iż Instytut Psychologii wykorzystuje pomieszczenia znajdujące się na piętrach I – III jest poważnym

niedopatrzaniem. We wszystkich budynkach WNoW znajdują się toalety przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Dwie aule (budynek główny, aula przy ul. Smugowej) wyposażone są w pętlę induktofoniczną (o czym była już mowa w pkt. II.3.1. niniejszego *Raportu*). Wypada jednak zauważyć, iż w auli przy ul. Narutowicza, gdzie odbywają się wykłady z przedmiotów podstawowych i kierunkowych łącznie dla studentów obu trybów (stacjonarnego i niestacjonarnego – zob. też pkt. II.3.4. niniejszego *Raportu*) nie ma tego rodzaju udogodnień. W innych pomieszczeniach studenci niesłyszący lub słabosłyszący mogą natomiast korzystać z usług tłumacza języka migowego w ramach realizacji programu PFRON pt. *Pitagoras 2007 – pomoc osobom z uszkodzeniem słuchu* (brak jest jednak szczegółowych informacji nt. zasad korzystania z tej formy wsparcia).

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia .

Budynek, w którym znajduje się Instytut jest w dobrym stanie technicznym. Studenci dobrze oceniają wyposażenie sal, w których znajduje się nowoczesny sprzęt pozwalający na prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod multimedialnych. Zapewniony jest dostęp do szerokopasmowego Internetu, jednakże w budynku, w którym mieści się Instytut nie ma komputerów, z których studenci mogliby swobodnie korzystać. Problemem sygnalizowanym przez studentów jest brak sali terapeutycznej. Niestety budynek nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Aula wykładowa jest wyposażona w pętlę indukcyjną dla osób niesłyszących. Studenci narzekają, że odkąd czytelnia mieszcząca się w budynku Instytutu została przeniesiona do innego budynku, w związku z połączeniem biblioteki instytutowej z biblioteką wydziałową, nie ma miejsca w którym mogliby się w ciszy pouczyć i przygotować do kolejnych zajęć. Na pochwałę zasługuje zapewnienie studentom dostępu do baz EBSCO z których mogą nieograniczenie korzystać na terenie Instytutu, a także ubiegać się o dostęp z komputerów domowych. Co dziwne, w trakcie spotkania z zespołem oceniającym studenci narzekali na brak dostępu do tych baz, co może wskazywać na niską świadomość studentów o tym, że został im on umożliwiony.

Studenci dobrze oceniają standard domów studenckich. Zdaniem studentów oferta sportowa Uniwersytetu jest bogata, a jakość infrastruktury sportowej dobra, a ponadto zdaniem studentów widać poprawę w tej materii.

Budynek Instytutu jest w dobrym stanie technicznym, a sale dydaktyczne są dobrze wyposażone. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Problemem dla studentów jest brak miejsca do cichej nauki, którym do tej pory była czytelnia, która została przeniesiona do innego budynku. Należy poczynić starania w celu lepszego poinformowania studentów o dostępności baz EBSCO.

Wnioski: Baza jest przystosowana do prowadzenia kształcenia na poziomie elementarnym. Należy zadbać o warunki uruchomienia nowoczesnych laboratoriów, instalacje dla osób niepełnosprawnych, komunikację elektroniczną w zakresie umożliwiającym swobodny dostęp do baz i zasobów biblioteki. Studenci Instytutu narzekali, że odkąd czytelnia została przeniesiona do innego budynku, nie mają miejsca do cichej nauki.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd wydziałowy jest słabo rozwinięty – działa w nim zaledwie kilkanaście osób, a studenci mają niewielką wiedzę na temat tego czym się on zajmuje i jak można włączyć się w jego prace. Aktualne władze samorządu deklarują, że podejmują działania na rzecz aktywizacji środowiska studenckiego, ale odzew pozostaje niewielki. Samorząd skupia się obecnie na budowie dobrych relacji z władzami dziekańskimi, po dłuższym okresie zastoju w działalności samorządu wydziałowego. Studenci działający w samorządzie współdzielą biuro z kołami naukowymi. Wyposażenie biura oceniają dobrze. Problemem dla samorządu jest bardzo niewielki budżet, który stanowi poważną barierę rozwoju. Samorząd wydziałowy ma własną stronę internetową, ale jak sami działacze samorządu przyznają, od dawna nie była ona aktualizowana, przez co jej wartość użytkowa jest bardzo niewielka. Przedstawiciele samorządu organizowali do niedawna dyżury dla studentów, ale obecnie zrezygnowali ze sztywnych terminów ze względu na niewielki odzew. Kontakt z nimi jest możliwy po poprzednim umówieniu się na spotkanie. Grupka studentów, którzy stawiają sobie za cel odbudowanie struktur samorządowych na wydziale jest jednak ambitna i istnieją nadzieje na poprawę sytuacji w przyszłości.

Samorząd ogólnouczelniany jest dużo bardziej aktywny. Organizowane są dyżury dla studentów, wybrany ma zostać także nowy rzecznik praw studenta. URSS ma własną stronę internetową (www.urss.uni.lodz.pl), ale niestety znajdują się na niej nieaktualne informacje. Na bieżąco aktualizowana jest za to strona internetowa Rady Osiedla Akademickiego (www.roa.uni.lodz.pl), która działa bardzo prężnie z zakresie spraw socjalno-bytowych i kulturalnych studentów (organizowane są m.in. Studenckie Spotkania Kabaretowe, rozgrywki sportowe, imprezy kulturalne i charytatywne).

Uczelniana Rada Samorządu Studentów ma do dyspozycji dość duże biuro, które wkrótce zostanie powiększone. Studenci dobrze oceniają jego wyposażenie, ale studenci chcieliby, aby w biurze został zatrudniony etatowy pracownik

Samorząd ogólnouczelniany ma swoją reprezentację w senacie akademickim, a także bierze aktywny udział w pracach organów Uczelni. Przedstawiciele samorządu zapraszani są do udziału w pracach komisji senackich, rektorskich i innych. URSS ma do dyspozycji pokaźny budżet, z którego finansowane są projekty podejmowane przez samorząd. Są to głównie wyjazdy integracyjne i imprezy kulturalne, w tym juwenalia.

Na Uczelni działają również inne organizacje studenckie tj. AIESEC, NZS, AZS, Ruch Akademicki Pod Prąd, Akademicki Zespół Pieśni i Tańca UŁ „Kujon”, teatr „Pstrąg” i inne, które mogą starać się o dofinansowanie swojej działalności ze środków Uczelni.

Podsumowując, warunki dla działalności samorządu ogólnouczelnianego i organizacji studenckich są dobre. Barięą dla rozwoju samorządu wydziałowego jest bardzo mały budżet.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Stypendia są przydzielane według jasnych kryteriów, a informacje na temat świadczeń pomocy materialnej są łatwo dostępne w Internecie. W razie dalszych pytań można bez problemu uzyskać dodatkowe informacje od osób obsługujących przydzielanie stypendiów. Wypłata świadczeń jest terminowa. Podsumowując - studenci dobrze oceniają system opieki materialnej.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkanie z zespołem oceniającym.

Studenci generalnie wypowiadali się dosyć krytycznie na temat wizytowanej jednostki i skupili się na problemach, z jakimi spotykają się w Instytucie.

Największe zastrzeżenia studenci zgłaszali do organizacji nauczania języków obcych. W ich opinii zajęcia z języka angielskiego prowadzone w Instytucie „uwsteczniają”, a ponadto mają bardzo niewielki wymiar godzinowy. Studenci narzekali przede wszystkim na lektorów prowadzących zajęcia, którzy w ich opinii nie mają talentu dydaktycznego. Część studentów narzekała, że oferta lektoratów ogranicza się wyłącznie do języka angielskiego, zaznaczając jednocześnie, że w przypadku gdy wymiar godzinowy nauki uległby zwiększeniu, to wykorzystaliby chętnie dodatkowe godziny na naukę innego języka niż angielski.

Studenci narzekali również na niewłaściwą, ich zdaniem, organizację rejestracji internetowej na zajęcia. Studenci postulują, aby wybory, które obecnie odbywają się według zasady „kto pierwszy, ten lepszy”, zastąpione zostały listą rankingową, w której kryterium uszeregowania studentów byłaby średnia ocen. W opinii studentów sposób zapisu na seminaria magisterskie również powinien zostać zweryfikowany.

Małą, zdaniem studentów, jest swoboda kształtowania ścieżki kształcenia. Oferta przedmiotów fakultatywnych jest ich zdaniem dosyć uboga. Studenci chcieliby mieć umożliwiony szerszy dostęp do przedmiotów realizowanych w językach obcych, ponieważ pojawiają się one dopiero na końcowych latach studiów (wykłady monograficzne) i mają mały wymiar godzin.

Obecni na spotkaniu członkowie koła naukowego narzekali na brak wsparcia finansowego ze strony Uczelni, o czym była już mowa w części V raportu.

Studenci dobrze ocenili ofertę wymiany międzynarodowej, która ich zdaniem jest jedną z najmocniejszych stron oferty Uniwersytetu. Drugą mocną stroną UŁ jest w opinii studentów młoda i kreatywna kadra dydaktyczna, co zostało opisane w części II raportu.

Wnioski :

Samorząd wydziałowy jest mało aktywny, ale studenci starają się rozwinąć jego działalność po okresie długiego zastoju. Samorząd ogólnouczelniany działa aktywnie, a władze Uczelni zapewniają dobre warunki dla jego rozwoju. System przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej należy ocenić pozytywnie. W trakcie spotkania studenci skupili się na problemach, które należy – ich zdaniem – rozwiązać w Instytucie, w tym przede wszystkim: lektoraty z języków obcych, a także rejestracja na przedmioty i seminaria dyplomowe. Studenci postulują zwiększenie swobody kształtowania ścieżki edukacyjnej poprzez

zwiększenie puli przedmiotów do wyboru, a także rozszerzenie oferty wykładów prowadzonych w językach obcych.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Numer albumu przypisany jest studentowi na wszystkich kierunkach i poziomach studiów realizowanych przez studenta w Uczelni. Numer albumu studenta odpowiada numerowi wpisanemu w indeksie studenta i w legitymacji studenckiej.

Protokoły zaliczenia przedmiotu są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Nie stwierdzono w nich poważnych uchybień. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie tradycyjnej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			X		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania				X	
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe			X		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna				X	
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				X	

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia na kierunku psychologia rysują się umiarkowanie pozytywnie, wskazane jest jednak wprowadzenie daleko idących zmian w sposobie i zakresie traktowania kwestii organizacyjnych, a zwłaszcza finansowych. Uzasadnienie:

a) Aktualny stan kadry naukowo-dydaktycznej i przewidywany jej rozwój (w trakcie odbywania wizytacji jedna osoba uzyskała stopień doktora habilitowanego, wg informacji uzyskanych od Dyrektora Instytutu Psychologii UŁ w najbliższych latach, tj. 2011-2013

można spodziewać się wszczęcia 4 przewodów habilitacyjnych i 1 postępowania o nadanie tytułu profesora, ponadto aktualnie są otwarte dwa przewody doktorskie) dobrze bowiem prognozuje, jeśli chodzi o utrzymanie i rozwój minimum kadrowego. **To znacząca poprawa struktury kadry naukowo-dydaktycznej.** W tej chwili przeważają osoby (zwłaszcza w grupie pracowników samodzielnych i zaawansowanych adiunktów) o kompetencjach (w części wyróżniających się od strony ich poziomu) w zakresie zastosowań psychologii; ta kadra przygotowuje osoby do wykonywania zadań praktycznych. Trzeba jednak pamiętać, że uniwersytet musi swoim absolwentom dostarczyć wiedzy teoretycznej. To ona będzie fundamentem na którym będą budować swoje projekty praktyczne. Absolwenci muszą też być zdolni nie tylko do poprawnego stosowania różnych metod (np. testów psychologicznych), ale muszą też poznać ich podstawy teoretyczne (psychologiczne, psychometryczne i statystyczne). Do tego potrzebni są jednak nauczyciele akademicki z odpowiednim przygotowaniem (o nim zaś świadczą ich publikacje). Niestety **ważne przedmioty z poziomu podstaw psychologii zostały powierzone adiunktom z nikłym (czy nawet i bez niego) dorobkiem naukowym w danej dziedzinie.** I to trzeba zmienić. Pracownicy samodzielni skupili się na zastosowaniach, a podstawy psychologii oddali osobom o niskich kompetencjach.

b) Warunkiem koniecznym jest jednak znaczący wzrost samodzielności organizacyjnej i finansowej Instytutu Psychologii UŁ. Aktualnie ma bowiem miejsce wyraźne zdominowanie Rady WNoW przez przedstawicieli dyscypliny pedagogika (nikt z młodszych pracowników Instytutu Psychologii nie jest członkiem Rady). Całkowicie należy zgodzić się z opinią wyartykułowaną na spotkaniu z pracownikami: nazwa Wydziału jest nieadekwatna – psychologia bynajmniej nie jest jedną z „nauk o wychowaniu”.

Konieczne jest znaczące dofinansowanie działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej Instytutu Psychologii, przede wszystkim w zakresie organizacji i rozwoju laboratorium naukowo-dydaktycznego. Samodzielność finansowa WNoW doprowadziła bowiem do niewiarygodnej wręcz dysproporcji w zakresie redystrybucji nakładów. Środki finansowe pozostające w dyspozycji dziekana WNoW w przeważającej części wydatkowane są mianowicie na urządzenie i utrzymanie okazałej siedziby jednostek organizacyjnych związanych z dyscypliną i kierunkiem pedagogika, finansowanie 42 etatów asystentów zatrudnionych w katedrach/zakładach/ pracowniach pedagogicznych, utrzymywanie przerostu administracji Wydziału. W pionie administracyjnym WNoW zatrudnionych jest bowiem obecnie 51 pracowników, czyli więcej, niż liczy kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu

Psychologii (44 osoby). **Znaczące dofinansowanie badań podstawowych** oraz – co z tym się bezpośrednio wiąże – wyposażenie IP w nowoczesną aparaturę niezbędną do prowadzenia takich badań. Psychologia to wprawdzie nauka podstawowa, a dopiero później jej zastosowania do rozwiązywania określonych problemów ze sfery praktyki społecznej. I to zasadniczo odróżnia psychologię od pedagogiki (wydziałowego „partnera” psychologii na UŁ); ta druga stosuje ustalenia badawcze tej pierwszej.

c) Konieczne jest również znaczące polepszenie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym – powołanie w Instytucie Psychologii UŁ stałego zespołu ds. dydaktycznych.

d) Znacząca poprawa struktury publikacji pracowników (zwłaszcza adiunktów). Zamiast rozdziałów w lokalnie wydawanych pracach zbiorowych i w lokalnym czasopiśmie *Acta Universitatis Lodzensis – Folia Psychologia* pracownicy powinni drukować artykuły naukowe (także te odnoszące się do problemów podstaw psychologii) w czasopiśmie krajowych z listy „B” MNiSzW (co najmniej 6 pkt.) oraz z listy JCR. Leży to w interesie i samych pracowników (idzie wszak o ich awanse habilitacyjne i profesorskie) i Wydziału (w tym i IP oczywiście) (wszak chodzi o uzyskanie wysokiej oceny parametrycznej).

e) Poprawa aktywności (a właściwie jej uruchomienie) w zakresie pozyskiwania grantów – zwłaszcza przez adiunktów. To jest także znaczące źródło środków finansowych na badania i zakup sprzętu i literatury oraz wyjazdy konferencyjne. W ostatnich 3 latach (2007-2009) IP uzyskał jedynie... 1 grant (por. *Raport*, s. 29).

f) **Zwiększenie aktywności w zakresie organizacji konferencji naukowych** – o zasięgu co najmniej ogólnopolskim. Za ostatnie 3 lata (2007-2009) IP zorganizował jedynie... 2 konferencje (por. *Raport*, s. 34). Jeśli zaś chodzi o konferencje międzynarodowe, to jedynie część pedagogiczna Wydz. NoW zorganizowała 2 takie konferencje (por. *Raport*, s. 36).

g) **Kontynuowanie opłat licencyjnych** za użytkowanie podstawowych (**niezbędnych!**) baz literaturowych: PsycINFO i PsycARTICLES oraz pakietu statystycznego: SPSS (lub jemu równoważnego: STATISTICA czy SAS).

h) Zintensyfikowanie starań (kadra) o **uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie: psychologia**. Najzdolniejsi absolwenci (i ich potencjalni opiekunowie naukowcy z IP UŁ) muszą szukać innych jednostek, w których będą mogli się doktoryzować. Nie można zakładać, że po zrobieniu doktoratu wrócą do macierzystego

Instytutu Psychologii. Ci najlepsi zapewne zatrudnią się w placówce naukowej stwarzającej lepsze perspektywy awansu naukowego.

i) Uważamy też, podnosili to także pracownicy w trakcie spotkania, że **Wydział ma nietrafną nazwę**. Dla zewnętrznego obserwatora nazwa sugeruje wybitnie pedagogiczny charakter wydziału i do tego jeszcze sprofilowany na wychowanie. Czy – wszak kondycja naukowa (i kadra – liczba profesorów) obu wydziałowych dyscyplin jest podobna oraz podstawowa słabość: brak uprawnień habilitacyjnych – nie jest możliwa zmiana nazwy na: **Wydział Pedagogiki i Psychologii** (tak jest np. na UKW, UŚ, UMCS). Zwiększyłoby to identyfikację studentów psychologii z wydziałem w którego nazwie jest psychologia, a nie subdziedzina pedagogiczna: „nauki o wychowaniu”. Nawiasem mówiąc socjologia na UŁ znajduje się na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym. Można to rozwiązanie naśladować.

Na uznanie, ale bez fanfar, zasługuje kultura prawna Uczelni – zarówno regulamin pomocy materialnej, jak i umowa uczelnia-student nie budzą żadnych zastrzeżeń, a regulamin studiów budzi jedynie jedno drobne zastrzeżenie.

Studenci mają poważne wątpliwości co do skuteczności funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Studenci nie wiedzą co dzieje się z wypełnionymi przez nich ankietami i mają przeświadczenie, że ich wynikami przejmują się tylko ci wykładowcy, którzy i tak są przez nich dobrze oceniani. Problemem jest również to, że niektóre zajęcia są oceniane przez bardzo małą frakcję studentów.

W czasie spotkania studenci narzekali na poziom nauki języków obcych, organizację zapisów na przedmioty, a także małą swobodę kształtowania ścieżki edukacyjnej. Pochwalili za to bogatą ofertę wymian zagranicznych oraz młodą kadrę dydaktyczną, która ich zdaniem reprezentuje bardzo wysoki poziom.

Andrzej Wójtowicz

Członek PKA

W odpowiedzi na raport Władze Uczelni i Wydziału odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, nie uzasadniają one jednak zmiany uprzednio sformułowanych ocen.